

Юлія Анатоліївна МАНАЧИНСЬКА

кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри обліку і аудиту,
Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
Центральна площа, 7, м. Чернівці, 58000, Україна
E-mail: manachyuliya@mail.ru
Телефон: +380955168444

**СТРУКТУРНА ПЕРЕОРІЄНТАЦІЯ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ В
МЕЖАХ АКТУАРНОЇ СКЛАДОВОЇ**

Маначинська, Ю. А. Структурна переорієнтація обліку та аналізу в межах актуарної складової [Текст] / Юлія Анатоліївна Маначинська // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2014. – Том 15. – № 2. – С. 162-168. – ISSN 1993-0259.

Анотація

Вступ. В умовах інвестиційної активності та динамічних змін на фінансових ринках досить глибокого обґрунтування потребують питання цілковитої переорієнтації традиційних облікових та аналітичних концепцій на перспективні потреби реальних та потенційних інвесторів на вітчизняному ринку капіталу. Через такі обставини постає нагальна необхідність спрямування бухгалтерського обліку в єдності з економічним аналізом на перспективні тенденції приросту ринкової вартості та ймовірність надходження майбутніх грошових потоків на базі концепції досягнення бажаного рівня результативності бізнес-процесів.

Мета. Дослідження нових системних та послідовних підходів до цілковитої переорієнтації інформаційного забезпечення бухгалтерського обліку та економічного аналізу в межах актуарного підходу, задля створення сприятливого інформаційного підґрунтя залучення необхідного обсягу фінансових ресурсів від потенційних інвесторів на ринку капіталу.

Метод (методологія). Методичний інструментарій актуарних розрахунків базується на застосуванні теорії ймовірності та математичній статистиці, а також ґрунтується на принципах системного аналізу, в основі якого лежить імітаційне моделювання майбутніх грошових надходжень згідно з теорією оптимального управління.

Результати. Цілковита переорієнтація системи обліку та аналізу в межах актуарної складової забезпечить створення сприятливого інформаційного підґрунтя для формування перспективної картини прибутковості бізнесу та залучення інвестицій у подальший розвиток.

Висновки та конкретні пропозиції автора. Результатом розробленої нами методики цілковитої переорієнтації системи обліку та аналізу в межах актуарної складової виступає запропонований новий системний та послідовний підхід до удосконалення обліково-аналітичного забезпечення актуарного обліку на основі впровадження в чинний план рахунків класу «Актуарні рахунки», що забезпечить створення сприятливого інформаційного підґрунтя для формування перспективної картини прибутковості бізнесу та залучення інвестицій у подальший розвиток.

Ключові слова: бухгалтерський облік; економічний аналіз; актуарний облік; переорієнтація; ринкова вартість; оцінка; грошовий потік.

СТРУКТУРНАЯ ПЕРЕОРИЕНТАЦИЯ УЧЕТА И АНАЛИЗА В ПРЕДЕЛАХ АКТУАРНОЙ СОСТАВЛЯЮЩЕЙ

Аннотация

Введение. В условиях инвестиционной активности и динамических изменений на финансовых рынках в достаточно глубоком обосновании нуждаются вопросы полной переориентации традиционных учетных и аналитических концепций на перспективные потребности реальных и потенциальных инвесторов на отечественном рынке капитала. В силу таких обстоятельств появляется неотложная необходимость направления бухгалтерского учета в единстве с экономическим анализом на перспективные тенденции прироста рыночной стоимости и вероятность поступления будущих денежных потоков на базе концепции достижения желаемого уровня результативности бизнес-процессов.

Цель. Исследование новых системных и последовательных подходов к полной переориентации информационного обеспечения бухгалтерского учета и экономического анализа в пределах актуарного подхода, ради создания благоприятной информационной подпочвы привлечения необходимого объема финансовых ресурсов от потенциальных инвесторов на рынке капитала.

Метод (методология). Методический инструментарий актуарных расчетов базируется на применении теории вероятности и математической статистике, а также основывается на принципах системного анализа, в основе которого лежит имитационное моделирование будущих денежных поступлений согласно теории оптимального управления.

Результаты. Полная переориентация системы учета и анализа в пределах актуарной составляющей обеспечит создание благоприятной информационной подпочвы для формирования перспективной картины прибыльности бизнеса и привлечения инвестиций в последующее развитие.

Выводы и предложения автора. Результатом разработанной нами методики полной переориентации системы учета и анализа в пределах актуарной составляющей выступает предложенный новый системный и последовательный подход относительно усовершенствования учетно-аналитического обеспечения актуарного учета на основе внедрения в действующий план счетов класса «Актуарные счета», что обеспечит создание благоприятной информационной подпочвы для формирования перспективной картины прибыльности бизнеса и привлечения инвестиций в последующее развитие.

Ключевые слова: бухгалтерский учет; экономический анализ; актуарный учет; переориентация; рыночная стоимость; оценка; денежный поток.

Yulia Anatoliivna MANACHYNSKA

PhD in Economics,
Senior Teacher of Department of Accounting and Auditing
Chernivtsi Trade and Economic Institute KNTEU
Central Square, 7, Chernivtsi, 58002, Ukraine
E-mail: manachyuliya@mail.ru
Phone: +380955168444

STRUCTURAL ORIENTATION OF ACCOUNT AND ANALYSIS WITHIN THE LIMITS OF ACTUARIAL CONSTITUENT

Abstract

Introduction. In the conditions of investment activity and dynamic changes on financial markets there is the questions of complete direction of traditional registration and analytical conceptions necessary for the perspective neeks of the real and potential investors at the domestic capital market has to be grounded. By virtue of such circumstances there is an urgent necessity of direction of record-keeping for unity with an economic analysis on the perspective tendencies of increase of market value and probability of future money streams on the base of conception of business-processes desired level efficiency achievement.

Purpose. Research of new approaches of the new system and consistent approaches to complete reorientation of information provision of accounting and economic analysis within the limits of actuarial approach, for the sake of creation of favourable informative basis for bringing in the necessary amount of financial resources from potential investors at the capital market.

Method (methodology). The methodological tools of actuarial calculations are based on application of probability theory and mathematical statistics, and also on principles of the system analysis which imitates the design of the deferred money incomes according to the theory of optimum management.

Results. Complete direction of the account and analysis system within the limits of actuarial constituent will provide creation of favourable informative basis for formation of perspective picture of business profitability and bringing in of the investments in subsequent development.

Conclusion. The result of the developed technique of complete reorientation of the accounting system and analysis within the actuarial component is the offered systematic and consistent approach regarding the improvement of accounting and analytical support of actuarial accounting based on the introduction to the current chart of accounts class "Actuarial accounts", which will ensure the creation of favorable information platform to form a promising picture of profitability and investment in the subsequent development.

Keywords: record-keeping; economic analysis; actuarial account; redirection; market value; estimation; money stream.

JEL classification: M49

Вступ

Незважаючи на глибоку спеціалізацію обліку та аналізу діяльності суб'єктів господарювання, розгляд кожної проблеми в системі традиційних концепцій слід розпочинати із теоретичного обґрунтування питання, його трактування в економічній літературі, наукової полеміки у вітчизняній практиці. В умовах інвестиційної активності та динамічних змін на фінансових ринках досить глибокого обґрунтування потребують питання цілковитої переорієнтації традиційних облікових та аналітичних концепцій на перспективні потреби реальних та потенційних інвесторів на вітчизняному ринку капіталу. В силу таких обставин постає нагальна необхідність спрямування бухгалтерського обліку в єдності з економічним аналізом на перспективні тенденції приросту ринкової вартості та ймовірність надходження майбутніх грошових потоків на базі концепції досягнення бажаного рівня результативності бізнес-процесів.

Питанням розкриття актуарного підходу в межах концепції раціональної організації та структурної побудови системи бухгалтерського обліку та економічного аналізу присвячені праці вітчизняних та зарубіжних науковців М. Балера [10], М. М. Гурської [1], В. Б. Івашкевича [3], М. І. Кутера [1], Ж. Рішара [2], Л. Н. Салімова [4], А. І. Шигаєва [3] та інших. Однак в умовах сьогодення низка питань щодо їх інформаційного забезпечення та розгляду системи обліково-аналітичного забезпечення в їх цілковитій єдності на базі актуарного підходу ще залишаються невирішеними. Тому виникає необхідність подальшого дослідження в цьому напрямі з метою розроблення заходів щодо структурної переорієнтації бухгалтерського обліку та економічного аналізу суб'єктів господарювання з метою залучення інвестицій задля забезпечення прибутковості основної діяльності.

Сучасні учасники ринку капіталу зосереджують особливу увагу на перспективах зростання вартості та ліквідності їх інвестицій у комерційні організації, що найчастіше здійснюються в цінні папери (акції та облігації), а також на обсягах, термінах і ймовірності майбутніх грошових потоків за операціями цих організацій з акціонерами та позичальниками. Перспективи зростання вартості таких капіталовкладень, також ймовірність майбутніх грошових потоків залежать від спроможності суб'єкта господарювання генерувати вільні грошові кошти в майбутній операційній діяльності, а також від можливості цих організацій забезпечувати її ефективність на довготривалу перспективу [3, с. 28].

Інформаційним забезпеченням для раціональної структурної побудови бухгалтерського обліку та економічного аналізу слугуватиме система актуарного обліку, що спрямована на прогностичну оцінку доцільності вкладення коштів у розвиток бізнесу та забезпечуватиме аналіз впливу майбутніх чинників ходу процесу господарювання на економічну вартість зареєстрованого капіталу.

Мета статті та завдання

Основною метою статті є дослідження нових системних та послідовних підходів до цілковитої переорієнтації інформаційного забезпечення бухгалтерського обліку та економічного аналізу в межах актуарного підходу, задля створення сприятливого інформаційного підґрунтя залучення необхідного обсягу фінансових ресурсів від потенційних інвесторів на ринку капіталу.

Виклад основного матеріалу дослідження

В. Б. Івашкевич, А. І. Шигаєва роблять акцент на тому, що в умовах прийняття рішень щодо доцільності вкладення фінансових ресурсів у розвиток відповідної сфери бізнесу інвестори здійснюють відповідний системний аналіз впливу перспективних чинників зміни, відповідно ґрунтовною основою для здійснення такого аналізу слугуватиме інформація актуарного бухгалтерського обліку [3, с. 28].

Побудована на підґрунті актуарної концепції, система обліково-аналітичного забезпечення управління сприятиме не лише досягненню бажаного рівня результативності господарювання, але й формуватиме перспективну картину генерування майбутніх грошових потоків щодо тенденцій зміни

приросту вартості бізнесу. Система обліково-аналітичного забезпечення прибутковості суб'єкта зображена на рис. 1.

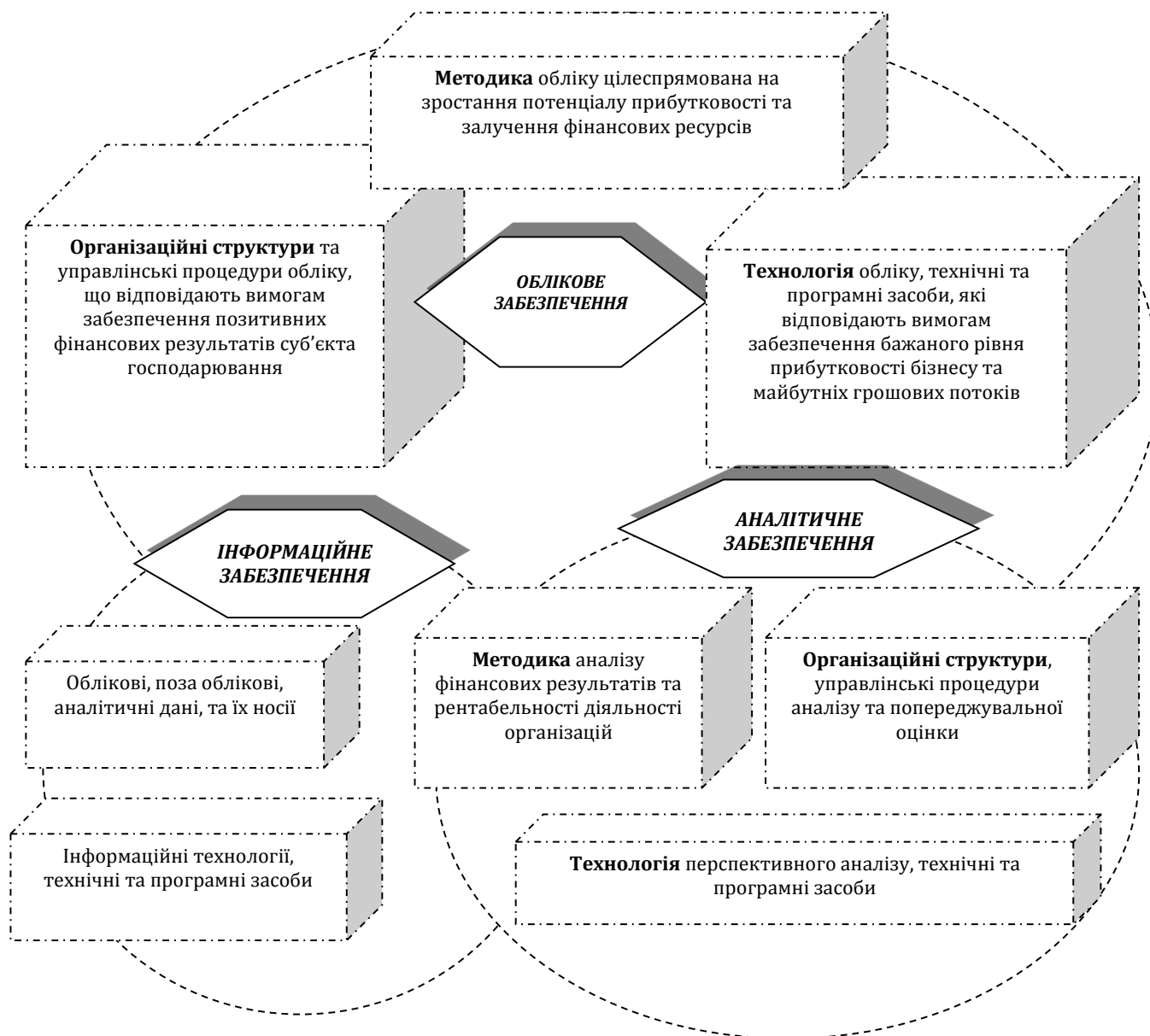

Рис. 1. Укрупнена модель системи обліково-аналітичного забезпечення управління потенціалом результативності змін [7]

Зазначені на рис. 1 блоки, у формі укрупненої моделі, яка складається із трьох взаємопов'язаних блоків: методики; організаційної структури та управлінських процедур; технологій, у комплексі відображають та узагальнюють специфічні особливості певного виду забезпечення.

Залучення в систему обліково-аналітичного забезпечення підсистеми інформаційного забезпечення виправдане тим, що саме вона створює необхідні умови для функціонування системи управління фінансовими результатами суб'єкта господарювання, забезпечує засоби пошуку, зберігання накопичення, передачі та обробки інформації, накопичення комірок облікових та необлікових даних [5].

Дослідження наукових праць та сучасних підходів в області управління діяльністю комерційною організацією обумовлює висновок про відсутність єдиного комплексного підходу до економічного аналізу та перспективної оцінки прибутковості діяльності суб'єктів господарювання та потенціалу їх результативності, що базується на кількісному аналізі витратної та дохідної складової результативності з якісною оцінкою не досить формалізованих параметрів меж рентабельності. Забезпечення системного підходу можливе за умов застосування моделі, в основі якої буде покладено алгоритм побудови прогнозних аналітичних розрахунків на базі нетрадиційних методів багатомірного прогнозування, які ґрунтуються на теорії ймовірності та математичній статистиці. Більшості комерційних організацій

притаманна відсутність та безсистемність обліково-аналітичного забезпечення (зокрема превалювання забезпечення інформацією тільки поточної діяльності без орієнтації на перспективні тенденції змін рівня прибутковості).

Розроблена із урахуванням підходу І. М. Кирилова [8] концептуальна модель обліково-аналітичного забезпечення управління діяльністю комерційної організації в межах актуарного підходу за своїм змістом є сукупністю взаємопов'язаних структурних елементів, які формують цілісність та безперервний процес формування системи обліку та аналізу ймовірного приросту економічної вартості бізнесу (рис. 2).

У складних умовах потенційної необхідності залучення бажаного обсягу фінансових ресурсів для розвитку бізнесу підвищується роль методів та механізмів управління суб'єктами господарювання. Однією з найбільш актуальних проблем прикладного характеру першочергово стає розвиток методологічних та методичних основ обліково-аналітичного забезпечення в межах актуарного підходу.

Управлінська обліково-аналітична модель повинна забезпечити інформацію для розрахунку, крім першочергових показників ефективності основної діяльності суб'єкта господарювання, розрахунок показників ефективності інноваційних, у тому числі розрахунку фінансових індикаторів, показників стійкості роботи підприємства [9].

Побудова цілісної системи обліку та аналізу на базі актуарного підходу повинна забезпечити формування сприятливого інформаційного підґрунтя для створення потенційної картини майбутньої прибутковості бізнесу.

Актуарний бухгалтерський баланс (Актуарний звіт про фінансовий стан) на базі виділення окремої підсистеми рахунків сприятиме формуванню перспективної облікової динаміки грошових потоків та зміни ринкової вартості суб'єкта господарювання. Тому в якості удосконалення традиційної структури чинного Плану рахунків, пропонуємо виокремити у його складі окремий клас 10 «Актуарні рахунки». Запропонований клас представлятиме за своїм змістом паралельну проекцію традиційних класів рахунків, проте базуватиметься на відмінності у підходах до оцінки економічної вартості бізнесу (оціночних характеристиках майбутніх грошових потоків) та узагальнюватиме дані актуарного обліку.

Відмінність у підходах до оцінки полягає в тому, що в основі розрахунку майбутніх дисконтованих грошових потоків лежить ґрунтовний математичний інструментарій теорії ймовірності та математичної статистики, що за своїм змістом слугує основою перспективного та системного аналізів загалом. Система субрахунків актуарного обліку слугуватиме основою для складання Актуарного балансу (Актуарного звіту про фінансовий стан) та Актуарного звіту про фінансові результати (Актуарного звіту про сукупний дохід). Базисом для обчислення прогностичних показників виступатиме перспективний аналіз, відповідно в якості методичного інструментарію доцільно застосовувати нетрадиційні методи багатомірного порівняльного аналізу.

Висновки та перспективи подальших розвідок

У статті здійснено теоретичне узагальнення і запропоновано нове вирішення завдання, яке полягає в обґрунтуванні теоретичних положень і методичних засад структурної переорієнтації бухгалтерського обліку та економічного аналізу в межах актуарного підходу за умов зростання інвестиційної активності на вітчизняному та світових фінансових ринках. Упровадження розробленого підходу для удосконалення обліково-аналітичного забезпечення актуарного обліку на основі залучення в чинний план рахунків 10 класу «Актуарні рахунки» сприятиме забезпеченню необхідного рівня інформативності для реальних та потенційних інвесторів, а також інших постачальників капіталу щодо майбутніх грошових потоків та приросту економічної вартості бізнесу. Таким чином цілковита переорієнтація системи обліку та аналізу в межах актуарної складової забезпечить створення сприятливого інформаційного підґрунтя для формування перспективної картини прибутковості бізнесу та залучення інвестицій у подальший розвиток.

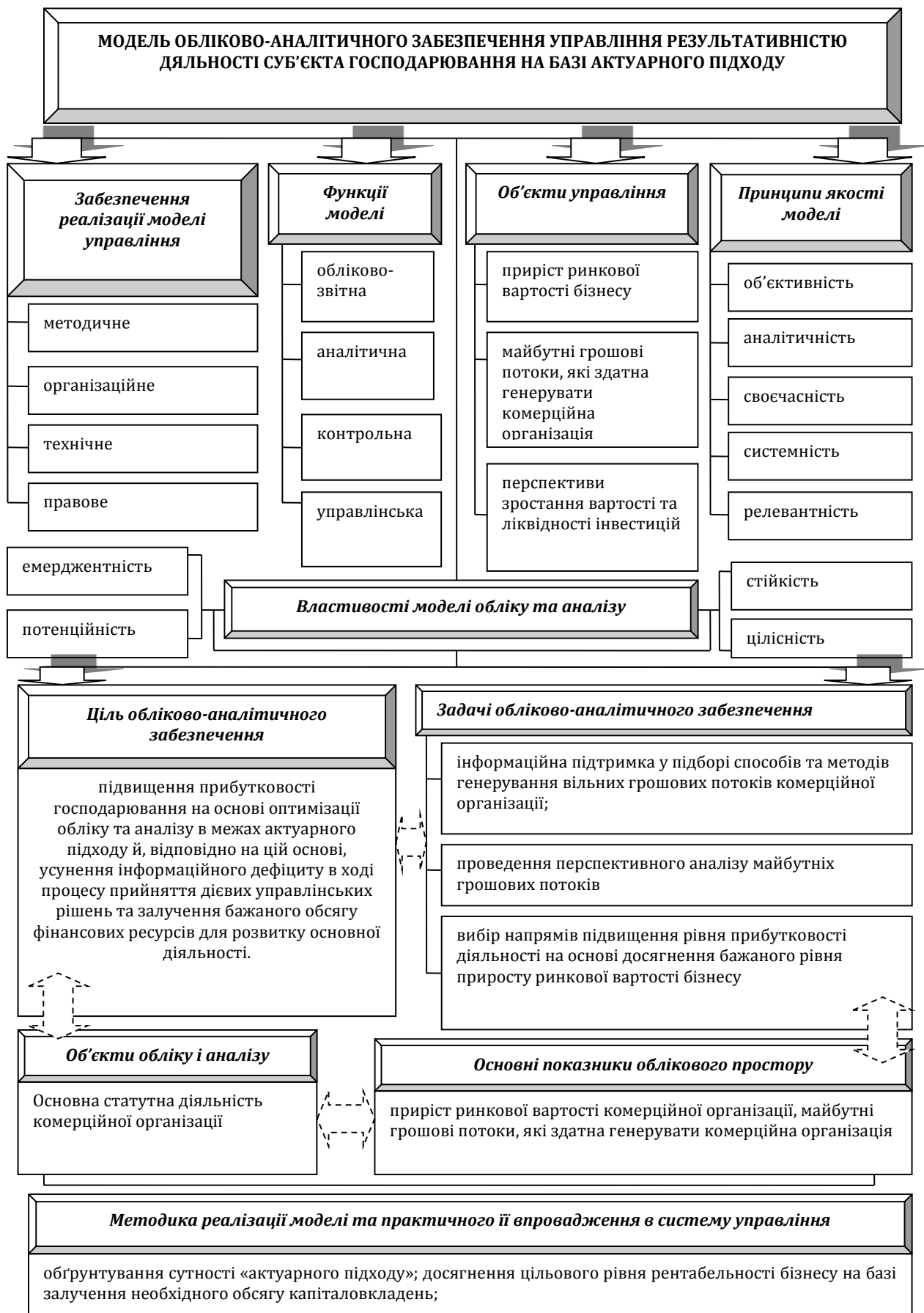

Рис. 2 Модель формування обліково-аналітичного забезпечення управління комерційною організацією в межах актуарного підходу [8]

Список літератури

1. Кутер, М. И. Анализ моделей статического и динамического учета [Текст] / М. И. Кутер, М. М. Гурская // *Экономический анализ: теория и практика*. – 2010. – №9. – С. 8 – 16.
2. Ришар, Ж. Бухгалтерский учет: теория и практика [Текст] : учеб. / М. И. Кутер. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Финансы и статистика, 2003. – с. 640.
3. Шигаев, А. И. Актуарный учет и использование его данных для управления [Текст] / А. И. Шигаев; под ред. д-ра экон. наук, проф. В. Б. Ивашкевича. – М. : Магистр : ИНФРА-М, 2011. – 224 с.
4. Салимов, Л. Н. Сущность инвестиционной активности и ее значение в управлении региональной экономикой [Текст] / Л. Н. Салимов // *Вестник Челябинского государственного университета*. – 2009. – №9. – Экономика. Выпуск 20. – С. 34 – 41.
5. Зырянова, Т. В. Моделирование учетного процесса в условиях автоматизации [Текст] / Т. В. Зырянова, Ж. Р. Скребкова // *Все для бухгалтера*. – 2007. – №23 (215). – 63 – 69.
6. Зенькина, И. В. Учетно-аналитическое обеспечение стратегического управления коммерческой организацией [Текст] / И. В. Зенькова // *Аудит и финансовый анализ*. – №2. – 2009. – С. 1 – 3.
7. Тычинина, Н. В. Теоретическое обоснование содержания учетно-аналитического обеспечения устойчивости развития предприятия [Текст] / Н. В. Тычинина // *Вестник ОГУ №2*. – Февраль. – 2009. – С. 102 – 107.
8. Кирилов, И. Н. Теоретические аспекты развития системы учетно-аналитического обеспечения управленческих решений на предприятии [Текст] / И. Н. Кирилов // *Вестник Адыгейского государственного университета*. – №2. – Майкоп : Изд-во АГУ, 2012. – С. 124 – 135.
9. Ефремова, Т. Ю. Аспекты учетно-аналитического обеспечения управления инновационной деятельностью в сфере услуг [Текст] / Т. Ю. Ефремова // *Научно-технические ведомости Санкт-Петербургского государственного политехнического университета Экономические науки 1 – 1' 2013*. – С. 89 – 93.
10. Baller, M. The role of an efficient actuarial infrastructure [Текст] / Martin Baller // *Conference "Insurance in Central Asia"*, Almaty, May 28th – 29th, 2010 – P. 41 – 44.

References

1. Kuter, M. I. (2010). Analiz models of statistical and dynamic account. *Economic analysis: theory of practical worker*, 9, 8-16. (In Rus).
2. Rishar, Zh. (2003). *Accounting: theory and practice*. Moscow : Finances and statistics.
3. Shigaev, A. I. (2011). *Actuarial account and use of his information for a management*. Moscow : Master's degree : Infra-m.
4. Salimov, L. N. (2009). *Essence of investment activity and its value in a management a regional economy*. Chelyabinsk State University announcer, 20, 34-41. (In Rus).
5. Zyryanova, T. V. (2007). *Design of registration process in the conditions of automation* // *All for an accountant*, 23(215), 63-69. (In Rus).
6. Zen'kina, I. V. (2009). *Accounting and analysis providing of strategic management comercial organization* // *Audit and financial analysis*, 2, 1-3. (In Rus).
7. Tychinina, N. V. (2009). *The Theoretical ground of maintenance of the registration-analytical providing of stability of development of enterprise*, Announcer OGU, 2, 102-107. (In Rus).
8. Kirilov, I. N. (2012). *Theoretical aspects of development of the system of the registration-analytical providing of administrative decisions on an enterprise*. Adygei state University announcer, 2, 124-135. (In Rus).
9. Efremova, T. Yu. (2013). *Aspects of the registration-analytical providing of management innovative activity in the field of services*. *The Scientific and technical lists of the Saint Petersburg state polytechnic university Economic sciences*, 1, 89-93. (In Rus).
10. Baller, M. (2010). *The role of an efficient actuarial infrastructure*. *Conference "Insurance in Central Asia"*, Almaty, May 28th – 29th, 41-44. (In Eng).

Стаття надійшла до редакції 27.03.2014 р.